

Faaliyet Planı 6.4.2.

Kızılırmak Deltasının tüm değerleri ile tanıtılması

Kim:

Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Kiminle birlikte:

Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü

Samsun İl Özel İdaresi

Yönetim Birliği

Doğa Derneği

Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği

Samsun Doğayı Koruma Derneği

Nerede?

Kızılırmak Deltası

Ne zaman ve hangi sıklıkta?

2011 yılı sonunda kadar

Nasıl?

- Kızılırmak Deltası'nın değerlerini ortaya koyan çanta, ajanda, şapka, bardak, broşür, poster vb. üretilerek, deltanın tanıtılmasının sağlanması
- Dergi ve gezi rehber kitaplarında Kızılırmak Deltası'na yer verilmesi.
- Kurumların internet sayfalarında Kızılırmak Deltası'nı tanıtıcı bilgilerin verilmesi

Personel ekipman maliyet:

Tasarım, üretim, basım ve dağıtım maliyetleri

Danışılacak kurum ve kuruluşlar:

Bafra, Ondokuzmayıs ve Alaçam Belediyesi

Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

3. KIZILIRMAK DELTASI YÖNETİM PLANI ALT PROJESİ SONUÇ STRATEJİSİ

Sonuç stratejisi, projenin gerçekleşmesi esnasında ilgi grupları ile yapılan ikili ve odak grup görüşmeleri ile çalıştay ve toplantılar sırasında elde edilmiş veri ve deneyimler ışığında hazırlanmıştır. Bu stratejinin hazırlanması, yönetim planının uygulanması ve güncelleştirmesi sırasında kolaylık sağlaması açısından önemlidir.

İlgi Grubu Görüşmeleri

A. Yönetim Planının Amacı

Kızılırmak Deltası Yönetim Planı, deltada arzu edilen ekolojik ve ekonomik denge durumuna ulaşmak veya en azından mevcut durumun sürekliliğini sağlamak için, ekosistem ilişkilerini düzenlemeyi amaçlamaktadır.

Bu amaca ulaşmak için iki önemli yol var:

- Kızılırmak Deltası'nın doğal sürecine yapılan veya yapılacak olan geri dönüşümü olmayan müdahalelerin yöre halkı veya temsilcileri tarafından önlenmesi,
- Deltanın doğal bereketinin, doğal döngüyü bozmayacak şekilde, koruma ve kullanım esasları belirlenerek değerlendirilmesi.

B. Yönetim Planı Hazırlık Sürecinde Çıkarılan Dersler

Kızılırmak Deltası Yönetim Planı hazırlık sürecinde proje yüklenicisi olan Doğa Derneği İktisadi İşletmesinin çıkardığı dersler aşağıda belirtilmiştir.

Yöre halkı ile sürekli iletişim kurularak, yönetim planına görüş ve düşüncelerinin yansıtılması önemlidir.

Yönetim planında belirlenen faaliyetlerin gerçekleşmesi alandaki ilgi grupları tarafından yürütüleceğinden, planın oluşturulması, uygulanması ve revizyonu aşamalarında alanda yaşayan yöre halkı ile sürekli görüş alış-verişinde bulunulmalı ve birlikte hareket edilmelidir.

Doğa Derneği İktisadi İşletmesi personelleri, deldadaki balıkçılar, çiftçiler, saz kesimi ile uğraşan insanlar, muhtarlar, belediye başkanları, çeşitli kurum ve kuruluş temsilcileri ile sürekli iletişim halinde olmuş, elde edilen veri ve deneyimler Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı'na aktarılmıştır.

Bir sulak alanın yönetim planı hazırlıkları öncesinde, o alandaki mevcut sorunlar üzerinde hassasiyetle durularak çözüm yolları geliştirilmesi gerekmektedir.

Alandaki mevcut sorunların araştırılması için öncelikli olarak kaynak gerekirken (Kızılırmak Deltası için hidrolojik modelleme ihtiyacı gibi) alanda bu sorunların çözümünü de içerecek yönetim planı çalışmalarının başlatılması çelişki oluşturmuştur.

Doğa Derneği İktisadi İşletmesi, alanda detaylı araştırılması gereken konular için projeler üreterek kaynak arama çalışmalarına devam etmektedir. Bu tip çalışmaların yönetim planı süreci başlatılmadan önce sonlandırılması ve sonuçların yönetim planı hazırlıklarında kullanılması önerilmektedir.

Alan üzerinde önemli etkiler yapacak olan proje ve faaliyetlerin, yönetim planı sonuçlandırılana kadar gerçekleştirilmemesi sağlanmalıdır.

Yönetim planı alanda yapılacak olan çalışmaları planlayan bir kılavuz görevini üstlenmektedir. Plan oluşturulurken planın önemini sarsacak kararların alınması plana ve hazırlayıcı kuruma olan güveni azaltmaktadır. Bu da yönetim plana yöre halkının ve ilgili kurumları katılımı etkilemektedir.

Yörede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarıyla işbirlikleri kurulması yönetim planı hazırlık sürecini kolaylaştırmaktadır.

Yöre halkının ortak fikir birliği içerisinde oluşturdukları sivil toplum kuruluşlarının etkin katılımıyla yönetim planlarının oluşturulması, planların sahiplenilmesi ve gerçekleştirilmesinde görev almalarını sağlaması sebebiyle son derece önemlidir.

Doğa Derneği İktisadi İşletmesi bu amaçla, yörede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri oluşturmuş, tüm planlama süreçlerine katılımlarını sağlamış ve çalışmalarını onların bilgileri ışığında gerçekleştirmiştir.

Planın tüm hazırlık aşamaları Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü ile ortaklaşa gerçekleştirilmelidir.

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan sulak alan yönetim planlarının onaylanması sonrasında uygulanmasını sağlayan kurum olan Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü planlama sürecinin her aşamasında yönetim planı hazırlık sürecine dahil olmalıdırlar.

Doğa Derneği İktisadi İşletmesi, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü ile sürekli iletişim içinde bulunmuş, projenin gidişatı hakkında detaylı bilgiler vermiş ve proje toplantıları birlikte düzenlenmiştir.

Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü İle Görüşmeler

Mutlak koruma bölge sınırları tüm canlıların yaşam alanları, canlılar için önemleri dikkate alınarak belirlenmelidir.

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği gereği sulak alan koruma bölgeleri sınırlarından biri olan mutlak koruma bölgesi belirlenirken, yalnızca kuşlar ve bitkiler değil tüm canlıların yaşam alanları ve canlılar için önemleri dikkate alınmalıdır.

Envanterin güncellenmesinden ziyade eksik olan verilerin belirlenerek, eksiklerinin giderilmesine öncelik verilmelidir.

Yönetim planlaması gibi uzun süren planlama çalışmaları sırasında envanterin güncelleştirilmesi ile kısıtlı olan zaman ve bütçe harcanması yerine, yönetimi etkileyebilecek hususlarda eksik görülen verilerin tamamlanmasına öncelik verilmelidir.

Kurum ve kuruluşların alanda yapmış olduğu güncel envanter verilerinin bölgede faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşlarla paylaşarak, çalışmaların tekrarın önlenmesi sağlanmalıdır.

Sulak alan üzerinde ve çevresinde çeşitli kurum ve kuruluşların yapmış olduğu çalışmaların mevcut verilerini ortaya koymak için bu çalışmaların tekrar edilmesi zaman ve bütçe anlamında kayıplara sebep olmaktadır. Bu amaçla elde edilen verilerin en kısa zamanda tüm kurumlarla paylaşılması sağlanmalıdır.

Deltanın envanter verilerinin istatistikî değişimini incelemek amacıyla, değişik uzmanlıklara uygun belirli ve tekrarlanabilir metotlar uygulanmalıdır.

Alandan elde edilen verilerin yanında bu verilerin ne şekilde ve ne sıklıkla elde edileceği, ileride yapılacak istatistikî karşılaştırmalar için çok önemlidir. Bu amaçla elde edilecek verilerin belirli bir metot çerçevesinde toplanması, çalışmanın tekrarlanması ve alanın izlenmesi çalışmalarında kolaylık sağlaması açısından oldukça önemlidir.

Deltada yaşayarak alan hakkında sürekli bilgi verecek (alanın havasını soluyan) ve yönetim planlama sürecine yöre halkı ve temsilcilerinin etkin katılımını sağlayacak bir proje sorumlusu alanda görevlendirilmelidir.

Deltanın güncel veri ve sorunlarının yönetim planına tam olarak yansıtılması için alanı bilen bir çalışanın planın hazırlandığı sahada bulunması etkin bir yönetim planı hazırlanması için hayati önem taşımaktadır.

Doğa Derneği İktisadi İşletmesi'nin Samsun'da yaşayan proje sorumlusu tarafından alandaki ilgili sorunlar güncel olarak takip edilmiş, yöre halkı ve temsilcileriyle iyi ilişkiler kurularak onların istekleri plana yansıtılmıştır.

C. Yönetim Planının Uygulanması İçin Öneriler

Sulak alan yönetim planlarının uygulaması işgücü, maliyet ve zaman açısından bir ya da birkaç kurumun üzerine yüklenemeyecek kadar yoğun ve kapsamlıdır. Yönetim planının başarılı olması planda öngörülen tüm faaliyetlerin öngörülen sürede gerçekleştirilmesine bağlıdır. Bu da planda sorumluluk üstlenen tüm tarafların kendi paylarına düşen görevleri yerine getirmesi gerektiği anlamına gelmektedir. Uzun yılları bulan yönetim planı tecrübeleri karar alma aşamasında rol verilmeyen ilgi gruplarının zamanla planı benimsemekten uzaklaşıp, uygulamadan el çektiğini göstermektedir. Bu nedenle sağlıklı ve başarılı bir uygulama ve planın revizyon süreci için yönetim planı oluşturulmasında rol alan ve görev üstlenen tüm tarafların uygulama süresince de alanla ilgili karar mekanizmalarına dahil edilmeleri gereklidir.

Bunun sağlanması için en önemli adım Yönetim Planı'nın uygulanması için bir yönetim mekanizması oluşturulması ve bunu kurumsallaştırılmasıdır.

Yönetim mekanizmasının kurumsallaşması

Bir alanın sağlıklı yönetilebilmesi için yönetim yetkisi, bütçesi ve işgücü olan bir yönetim birimine ihtiyaç vardır.

Bu birim oluşturulması yolunda Kızılırmak Deltası Yönetim Planı sürecinde, Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu kurulmuş ve ilk toplantısını gerçekleştirmiştir. Komisyon, Samsun ilindeki tüm sulak alanlar üzerinde söz sahibi olan ve ildeki en üst düzey komisyondur.

Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında illerde kurulan il sulak alan komisyonlarının altında faaliyet gösteren sulak alanlardan sorumlu birlikler oluşturulmalı, yönetim planının uygulanması aşamasında İl Çevre ve Orman Müdürlükleri ile koordineli çalışmalıdır.

Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu çatısı altında Kızılırmak Deltası'ndaki yerel yönetim birimlerinin temsilcilerinin olmaması sebebiyle (belde ve belediyelerin temsilcileri, köy muhtarları, kooperatifler vb.), temsiliyetin artırılması için Kızılırmak Deltası Çalışma Komisyonu (Yönetim Birliği) oluşturulmuştur.

Kızılırmak Deltası Çalışma Komisyonu'nun şu an için yasal yetkisi yoktur, bu sebeple Yerel Sulak Alan Komisyonları altında yasal olarak çalışma komisyonlarının oluşturulması gerekmektedir.

Kızılırmak Deltası Çalışma Komisyonu'nun oluşması ile Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu'nda yerel taraflarında katılımı da sağlanmış olacaktır. Bunun sonucu olarak yönetim planının uygulanması ve izlenmesi çalışmaları daha etkin bir hal alacaktır.

Doğa Derneği İktisadi İşletmesi geçmiş sulak alan yönetimi deneyimleri ışığında Kızılırmak Deltası Yönetim Birliği'nin oluşturulmasını ve yönetim planının 5 yılda bir güncelleştirilmesini önermektedir. Bu süreçte çeşitli kurum ve kuruluşlarla görüşülerek yönetim planının altıncı ideal hedef başlığının altında (Yönetim Planının Katılımcı ve Etkin Biçimde Uygulanmasının Sağlanması) çeşitli faaliyetler amaçlanmıştır. Bu faaliyetlerin hayata geçmesi yönetim planının uygulanması ve izlenmesi sürecinde en önemli adımlar olacaktır.

4.KAYNAKÇA

- Anonim. 2006. Bafra ve Yörükler Avcılık ve Atıcılık Dernekleri verileri. Samsun, Türkiye.
- Anonim, 2007a. Bafra Tarım İlçe Müdürlüğü verileri. Bafra, Samsun, Türkiye.
- Anonim, 2007b. Samsun Tarım İl Müdürlüğü verileri. Samsun, Türkiye.
- Anonim, 2007c. Yörükler, Doğanca Belediye Başkanlığı ve Sanköy Muhtarlığı verileri. Samsun, Türkiye.
- Büyükgüngör, H. (Proje Yöneticisi) 1996. Çevre Bakanlığı Kızılırmak Deltası Yönetim Planı Projesi
- Nihai Raporu. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Samsun
- Çağlayan, E., Kılıç, D.T., Per. E. ve Gem, E. 2005. Türkiye Kış Ortası Sukuşu Sayımları 2005. Doğa Derneği, Ankara, Türkiye.
- DHKD. 1993. Results of the International Waterfowl Census Turkey 1993. Bird Section Report no. 7. Doğal Hayatı Koruma Derneği, Bird & Wetland Section, İstanbul, Türkiye.
- DHKD. 1996. International Waterfowl Census Turkey 1996. Bird&Wetland Section Report No. 9.
- DHKD. 1999. MidWinter Waterfowl Counts in Turkey, Doğal Hayatı Koruma Derneği, İstanbul, Türkiye.
- DHKD. 2002. Türkiye Sulakalanları Kışortası Sukuşu Sayımları. Doğal Hayatı Koruma Derneği, İstanbul, Türkiye.
- Eken, G., Bozdoğan, M., İsfendiyaroğlu, S., Kılıç, D.T. ve Lise, Y. (editörler) 2006. Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları. Doğa Derneği, Ankara, Türkiye.
- Gürsoy, A., 2007. Kuşlar, 187-198. Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı Alt Projesi 1. Bölüm Raporu. Doğa Derneği, Ankara.
- Hustings, F. ve van Dijk, K. 1994. Bird Census in the Kızılırmak Delta Turkey, in Spring 1992. WIWO (Foundation Working Group International Wader and Waterfowl Research) – Report 45, Hollanda.
- Karataş, A., Kefelioğlu, H., Bircan, Recep., 2007. Omurgasız ve Omurgalı Hayvanlar, 176-186 . Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı Alt Projesi 1. Bölüm Raporu. Doğa Derneği, Ankara.

Kılıç, D.T. ve Eken G. 2004. Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları – 2004 Güncellemesi. Doğa Derneği, Ankara, Türkiye.

Suseven, B., Onmuş, O. ve İsfendiyaroğlu, S. 2006. Kış Ortası Sukuşu Sayımı (KOSKS) Raporu. Doğa Derneği, Ankara, Türkiye.

Onmuş, O. 2007. Türkiye Kış Ortası Sukuşu Sayımları 2007, Doğa Derneği, Ankara, Türkiye

Özhatay, N., Byfield, A. ve Atay, S. 2005. Türkiye'nin 122 Önemli Bitki Alanı. WWF-Türkiye, İstanbul.

Sarısoy, H.D., Yeniyurt, C., Tektaş, A., Eken, G., Balkız, Ö. 2007. Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı Alt Projesi 1. Bölüm Raporu. Doğa Derneği, Ankara.

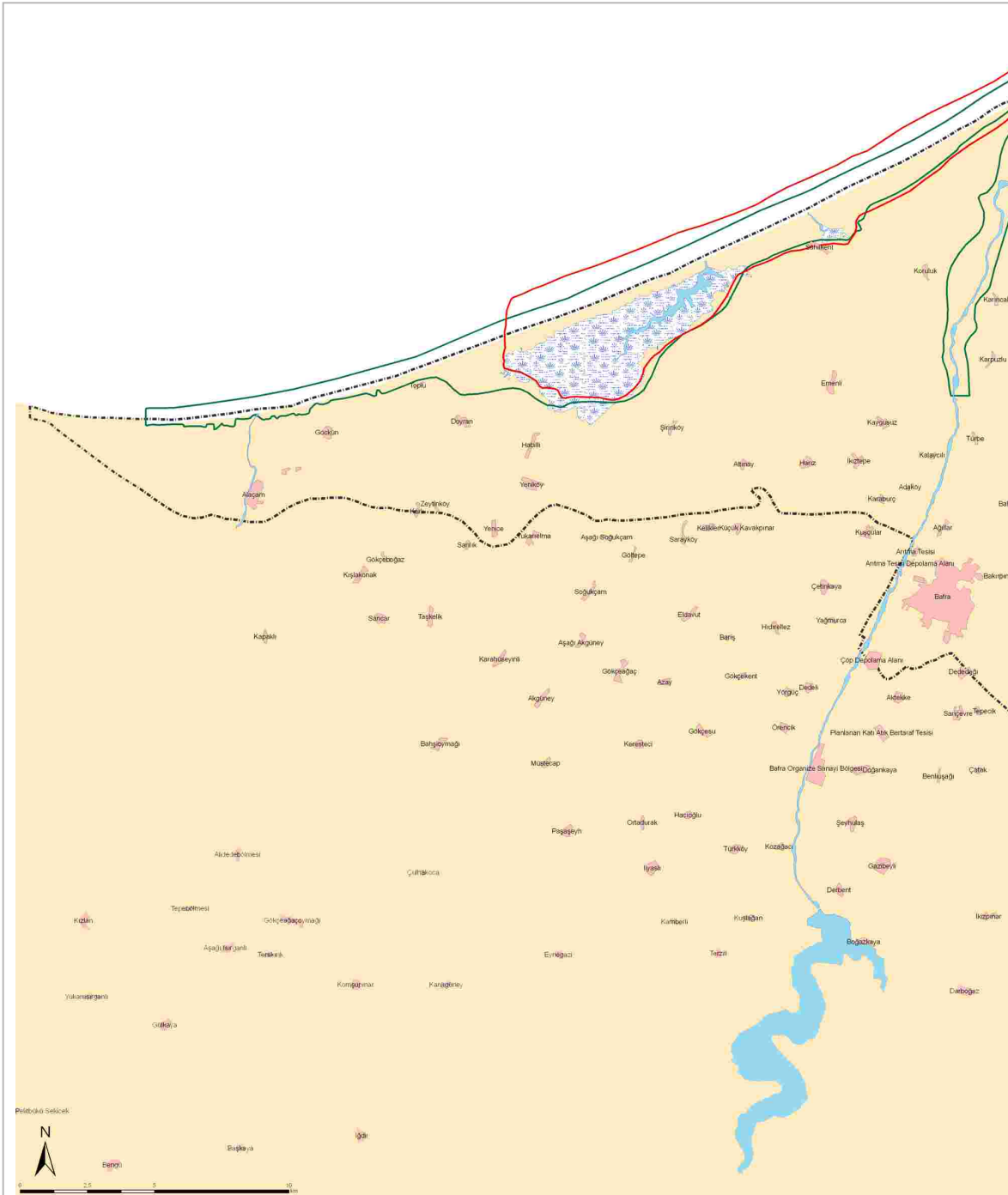
Sönmez, M., Sarısoy, H.D., Ertürk D. 2007. Su Kalitesi ve Kirlenici Kaynaklar, 198-246. Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı Alt Projesi 1. Bölüm Raporu. Doğa Derneği, Ankara.

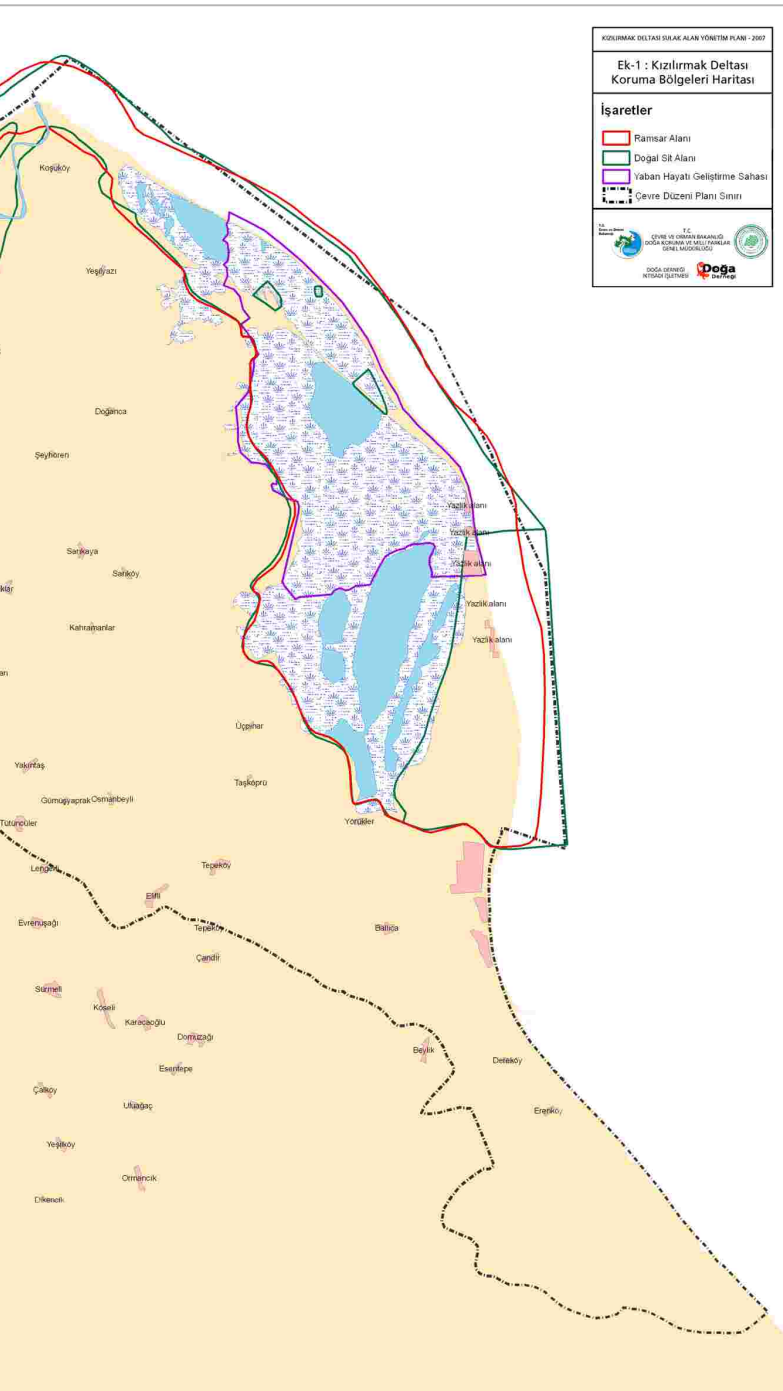
Vural, M., Lise, Y., Şahin, B. 2007. Alandaki Habitat Tipleri, 127-136. Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı Alt Projesi 1. Bölüm Raporu. Doğa Derneği, Ankara.

Yarar, M. ve Magnin, G. 1997. Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları. Doğal Hayatı Koruma Derneği, İstanbul, Türkiye.

Yeniyurt, C., Sarısoy, H.D., Lise, Y. 2007. Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı Alt Projesi 2. Bölüm Raporu. Doğa Derneği, Ankara.

Ek-1 Kızılırmak Deltası Koruma Bölgeleri Haritası

Ek-2 Kızılırmak Deltası Sulak Alan Yönetim Planı

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI													
PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI							
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK						
1. Kızılırmak Deltasındaki Ekolojik Dengenin ve Biyolojik Çeşitliliğin Geliştirilmesi													
1.1. Hidrolojik Sistemi Matematiksel Modelleme Yolu İle Ortaya Koymak													
1.1.1. Mevcut hidrolojik sistemin belirlenmesi için matematiksel modelleme yapmak						Doğa Derneği	Samsun İl Özel İdare, Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Ondokuzmayıs Üniversitesi						
1.1.2. Göllerin aylık dönemlerde, tuzluluk, su sıcaklığı değerlerini tespit etmek						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü						
1.1.3. Kuyu seviyelerini aylık dönemlerde izlemek						DSİ VII.Bölge Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Tarım Müdürlüğü						
1.1.4. Göl seviyelerinin ve drenaj kanallarının çıkış ağzındaki debilerini, aylık olarak izlemek						DSİ VII.Bölge Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü						
1.1.5. Denizle doğal bağlantısı olan göllerin bağlantı kanallarını kontrollü olarak açmak ve izlemek						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli, Yörükler ve Sarıköy Su Ürünler Kooperatifleri	Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü, Yörükler Belediyesi, Doğanca Belediyesi, Yeşilyazı Muhtarlığı						
1.1.6 BDT-1 ve BDT-2 kuşaklama kanalları devreye girdikten sonra göllerin suya ihtiyaç duyması halinde gereken su miktarının hesaplanarak göllere ulaşmasını sağlamak						Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu	DSİ VII. Bölge Müdürlüğü						
1.2. Cernek, Liman ve Karaboğaz Göllerine Ulaşan Sedimanın 2007 Yılı Değerlerinin (Askıda Katı Madde), 2012 yılı Sonuna Kadar Yarıya Düşürülmesi													
1.2.1. Göllere gelen sedimantasyonu düzenli olarak ölçerek gerekli tedbirleri almak						Elektrik İdaresi Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü						
1.3. Göllerde Aşırı Beslenmeye Neden Olan Fosfor Yoğunluğunun 0,05 Mg/L Değerine İndirilmesi													
1.3.1. Sulak alandaki fosfor değerlerini düzenli olarak tespit etmek, izlemek ve değerlendirmek						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun İl Kontrol Laboratuvarı, Samsun İl Özel İdaresi						
1.3.2. Göllerdeki kirliliği önlemek amacıyla yöre halkına yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Doğa Derneği						
1.4. Önemli Yabani Bitki ve Hayvan Türlerinin 2007 Yılındaki Mevcut Yaşama Alanlarının İyileştirilmesi													
1.4.1. Türlerin yaşam alanı kayıplarının engellenmesi için bilgilendirme çalışmaları yapmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Bafra, Alaçam ve Ondokuzmayıs Avcı Kulüpleri, İlçe Jandarma Komutanlıkları, Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi), İlgili Muhtarlıklar, Yörükler ve Doğanca Belediyesi, Doğanca, Sarıköy, Yörükler, Emenli-Şirinköy-Habilli Su Ürünleri Kooperatifleri, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Doğa Derneği,						

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
1.4.2. Bölgedeki önemli yabancı bitki ve hayvanların yaşama alanlarını izleme sistemini oluşturmak						Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ornitoloji, Araştırma Merkezi, Doğa Ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Doğa Derneği, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu
1.5.Kızılırmak Deltasında Yaşayan Bitki Ve Hayvan Çeşitliliğinin 2007 Durumu İle Korunması							
1.5.1. Yabancı bitki ve hayvan türlerinin alana sokulmasını engellemek için gerekli tedbirleri almak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Doğanca, Yörükler, Sarıköy, Emenli-Sirinköy-Habilli Su Ürünleri Kooperatifi, Bafra - Ondokuzmayıs ve Alaçam Avcılar Kulübü, İlçe Jandarma Komutanlığı, (Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi), Bafra Orman İşletme Müdürlüğü
1.5.2. Yöredeki bitki ve hayvan çeşitliliği ve yaşama ortamlarına yönelik tehditleri azaltmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü Doğanca, Yörükler, Sarıköy, Emenli-Sirinköy-Habilli Su Ürünleri Kooperatifi, Bafra - Ondokuzmayıs ve Alaçam Avcılar Kulübü, İlçelerin Jandarma Komutanlıkları (Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi), Bafra Orman İşletme Müdürlüğü
1.5.3. Son yıllarda yüksek artış gözlenen Saz Horozu (<i>Porphyrio porphyrio</i>) popülasyonunu belirleyerek, kontrol altına almak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun Tarım İl Müdürlüğü, Samsun İl Özel İdaresi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ornitoloji Araştırma Merkezi, Bafra - Ondokuzmayıs ve Alaçam Avcılar Kulübü
1.5.4. Deltada av planlamasını yapmak ve uygulamaya aktarmak						Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü,	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Bafra - Ondokuzmayıs ve Alaçam Avcılar Kulübü, Doğa Derneği
1.6. 2008 yılından itibaren Kızılırmak Deltası'nda Turna Kuşunun Popülasyonlarının ve Yaşam Ortamlarının Korunması							
1.6.1.Turnanın korunması ve tanıtılması için turna tür eylem planı hazırlamak ve uygulamak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Kuş Araştırma Derneği, Ondokuzmayıs Avcı Dernekleri, Bafra Avcı Dernekleri, Alaçam Avcı Dernekleri
1.7. Mersin balığının yaşam alanlarının tahrip eden unsurların belirlenerek, türün geri kazanılması için eylem planlarının belirlenmesi							
1.7.1.Mersin balığına yönelik tür eylem planı hazırlamak						Sinop Su Ürünleri Fakültesi	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğa Derneği, Mersin Balıklarının Koruma ve Yaşatma Derneği,
1.8. Geleric Ormanı üzerindeki yapılaşma ve yeni tarım alanı açmaya yönelik baskının 2007 haliyle durdurulması							
1.8.1. Orman kadastrounu güncelleştirerek orman, orman dışı ve yerleşim yerlerini net olarak tespit etmek						Bafra Orman İşletme Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Özel Orman Müdürlüğü, Ondokuzmayıs İlçesi, Yörükler Beldesi

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
1.8.2. Alandaki fiziki baskının (drenaj kanalı açmak, ağaç kesmek, bina yapmak, vb) azaltılması için düzenli izleme ve etkin denetim yapmak, ceza mekanizmasını işletmek						Bafra Orman İşletme Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi, Yörükler Beldesi, İlgili Muhtarlıklar
1.9. Subasar ormanların koruma ve kullanma esaslarının belirlenmesi ve uygulanması							
1.9.1. Geleric özel orman amenajman planını hazırlamak						Bafra Orman İşletme Müdürlüğü	Özel Orman Müdürlüğü, Yörükler Belediyesi
1.9.2. Geleric ormanının mevcut su dengesinin korunması ile ilgili önlemler almak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü.	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Yörükler Beldesi, Bafra Orman İşletme Müdürlüğü
1.9.3. Tahrip olmuş subasar ormanlarda alana uygun türlerle ağaçlandırma yapmak						Bafra Orman İşletme Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Bafra Orman İşletme Müdürlüğü, Yörükler Belediyesi
1.10. Mevcut kıyı ve kumul habitatının 2007 yılındaki haliyle korunmasının ve devamlılığının sağlanması							
1.10.1. Mevcut kumul bitki örtüsünün korunmasına yönelik bilinçlendirme çalışmaları yapmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
1.10.2. Kıyı kumu alımlarını önlemek						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi, Doğanca, Ementli-Şirinköy-Habilli, Yörükler ve Sarıköy Su Ürünleri Kooperatifleri, İlgili Belediyeler, İlçelerin Jandarma Komutanlıkları
1.10.3. Kıyı ve rüzgar erozyonun düzeyini tespit etmek						Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu	Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü, Türkiye Erozyonla Mücadele ve Ağaçlandırma Vakfı, D.L.H. Genel Müdürlüğü
2. Tarımın Geliştirilmesi, Tarım Gelirinin Arttırılması							
2.1. Tarımda 2007 Yılı Girdi (Gübre, ilaç, Mazot, Vs) Maliyetlerinin 2012 Yılına Kadar %10 Oranında Azaltılması							
2.1.1 Ekolojik, organik ve iyi tarım uygulamalarına geçiş için yerel teşvikleri arttırmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun İl Özel İdare, Samsun Organik Tarım Koordinasyon ve Planlama Kurulu Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Bafra Meslek Yüksek Okulu Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Bafra Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
2.1.2. Kızılırmak Deltası'nda örnek organik tarım uygulama alanlarını arttırmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun İl Özel İdare, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), Ziraat Odaları, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksek Okulu
2.1.3.Tarımda sulama amaçlı yeraltı suyu kullanımının asgariye indirilmesi için ihtiyaç duyulan suyun sulama kanallarıyla alana ulaştırılmasını sağlamak						Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Tarım Müdürlüğü

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
2.1.4. Aşırı gübre ve ilaç kullanımı konusunda, ekilen ürüne öz bilinçlendirme çalışmaları yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Samsun İl Toprak ve Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Ziraat Odaları, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksek Okulu, Doğanca, Yörükler Belediyeleri, Bafra, Ondokuzmayıs ve Alaçam İlçe Müftülükleri
2.1.5. Deltanın kirlenmesini engelleyecek tarım ilaçlarını araştırmak ve çiftçiye tanıtmak						Toprak Su Kaynakları Araştırma Enstitüsü, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği	Samsun İl ve İlçe Tarım Müdürlükleri, Ziraat Odaları
2.1.6. Deltaya uygun modern tarım tekniklerinin delta genelinde yaygınlaştırılmasını sağlamak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Bafra, Ondokuzmayıs, Alaçam Kaymakamlıkları, Samsun İl Özel İdare Kaymakamlık Sosyal Yardımlaşma Vakfı Çeltik Komisyonu, Ziraat Odaları, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
2.1.7. Damla sulama yönteminin yaygınlaştırılması için özendirme çalışmaları yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun İl Özel İdare, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksek Okulu, Ziraat Odaları, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
2.1.8. 2007 yılı ve 2011 yılındaki tarımdaki girdi maliyetlerini araştırarak karşılaştırmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Bafra, Ondokuzmayıs ve Alaçam İlçe Tarım Müdürlükleri
2.2. Ürünlerin Pazarlama Olanaklarının 2007 Durumuna Nazarın Artırılması							
2.2.1. Yörede yetiştirilen tarım ürünlerinin bölgede işlenmesi için özendirme çalışmaları yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun Valiliği, Samsun İl Özel İdare, Ziraat Odaları, Ticaret Borsası
2.2.2. Bafra ovası ürünleri (ekolojik ve organik ürünler dahil) için tarımsal pazarlama planı yapmak ve uygulamak						Bafra Ticaret Odası	Bafra Kaymakamlığı, Bafra Belediyesi, Hal Komisyoncular Birliği, Ziraat Odası, Halciler Birliği
2.3. Mülkiyet Probleminin Çözülmesi							
2.3.1. Kızılırmak Deltası'ndaki arazi kullanımını 1/25.000 ölçeğinde saptamak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Tapu Kadastro X. Bölge Müdürlüğü, Bafra İlçe Milli Emlak Müdürlüğü, Samsun Mal Müdürlüğü
2.3.2. Delta genelinde mülkiyet probleminin çözülmesi amaçlı kadastro çalışmalarının hızlandırılmasını sağlamak						Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	Tapu Kadastro X. Bölge Müdürlüğü, Bafra Orman İşletmesi Müdürlüğü, Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü, İlgili Belediyeler
2.3.3. Alan sınırları nihai halini aldıktan sonra sınır denetimi yapmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Yöredeki Belediyeler, Yöredeki Muhtarlıklar, Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi
2.4. Deltadaki 2007 Yılı Toplam Manda Sayısının 2010 Yılı Sonuna Kadar 3500 Adete Çıkarılması							
2.4.1. Manda üreticileri birliğini kurmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Bafra Tarım İlçe Müdürlüğü, Ondokuzmayıs Tarım İlçe Müdürlüğü, Alaçam Tarım İlçe Müdürlüğü, Manda Üreticileri, Samsun Veteriner Hekimler Odası

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
2.4.2. Mandacılığın geliştirilmesi için çalışmalar yapmak						Manda Üreticileri Birliği	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Ziraat Odaları, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksek Okulu, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Samsun Veteriner Hekimler Odası, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi
2.4.3. Kızılırmak Deltası'ndaki mandaların sembolleştirilmesi ve tanıtılmasına yönelik strateji geliştirmek						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Manda Üreticileri Birliği, Samsun İl Sulak Alan Komisyonu, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Doğanca ve Yörükler Belediyesi
2.4.4. Açık manda üretim çiftliklerinin kurulmasını teşvik etmek						Bafra Ziraat Odası, Manda Üreticileri Birliği	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Genel Meclisi, Samsun İl Özel İdaresi, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
2.5. Manda Ürünlerinin (Süt, Et) Sayıca Artırılması							
2.5.1. Manda ürünlerinin geliştirilmesi ve pazarlanması amaçlı proje geliştirmek						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Manda Üreticileri Birliği, Ziraat Odaları, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksek Okulu, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
2.5.2. Mandalarda süt veriminin artırılmasına yönelik genetik olarak iyileştirme çalışmaları yapmak						Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Özel İdare, Manda Üreticileri Birliği, Balıkesir Balıkçı Köyü Manda Üreticileri, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nden Prof.Dr. Mehmet İhsan SOYSAL
2.5.3. Süt ve et (pastırma, kavurma, vs) işleme tesisleri oluşturmak						Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	Doğanca ve Yörükler Belediyesi, Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Özel İdare, Ziraat Odası Birlik ve Kooperatifler, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Manda Üreticileri Birliği
3. Doğa Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi							
3.1. Doğa Turizmi Çalışmalarını Sulak Alanlara Komşu Yerleşim Birimlerinde Benimsenmesi							
3.1.1. Turizm uygulamaları için yöre halkına yönelik eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları düzenlemek						Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğanca ve Yörükler Belediyesi, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
3.1.2. Haftasonları deltaya öğrenciler ve yetişkinler için doğa gezileri düzenlemek						Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği	Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu, Yörükler ve Doğanca Belediyeleri, Samsun Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
3.1.3. Yöre gençleri ile birlikte deltayı tanıtıcı ve eğitici arazi gezileri organize etmek						Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu, Doğanca Belediyesi, Yöredeki Belediyeler, İlgili Muhtarlıklar
3.1.4. Yöre gelen turistleri yönlendirmek amacıyla ilçe merkezlerine panolar kurmak						Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Özel İdaresi, Doğa Derneği, Ondokuzmayıs, Bafra ve Alaçam Belediyeleri

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
3.2. Yöreye Gelen Nitelikli Turist Sayısının Geçmiş Yıllara Göre Arttırılması							
3.2.1. Deltanın doğa turizm planı ve turizm pazarlama stratejisini oluşturmak						Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Ondokuzmayıs, Bafra ve Aлаçam Avcı Kulüpleri
3.2.2. Deltanın doğal ve kültürel değerlerinin tanıtımını yapmak						Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Özel İdaresi, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği Samsun Doğayı Koruma Derneği
3.2.3. Deltada doğa turizminin geliştirilmesi için gerekli alt yapı çalışmalarını yapmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Özel İdare, Yörükler Belediyesi, Yörükler Su Ürünleri Kooperatifi
3.2.4. Deltanın görsel bütünlüğünün korunması ve alandaki çöplerin düzenli olarak toplanması için yöredeki belediyelere araç gereç desteği sağlamak						Samsun İl Özel İdare	Ondokuzmayıs, Bafra ve Aлаçam Belediyeleri, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü
4. Balıkçılığın Geliştirilmesi							
4.1. Ekonomik Balık Stoklarını %20 Oranında Arttırmak							
4.1.1. Göllerde balık stoklarının belirlenmesi ve düzenli olarak izlenmesini sağlamak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri
4.1.2. Göllerdeki ticari balık stoklarını olumsuz etkileyecek balık aşılmasını engellemek						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, İlçe Jandarma Komutanlıkları (Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi)
4.1.3. Göllere uygun türlerle plan dâhilinde balık aşılması yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü
4.1.4. Usulsüz ve aşırı avlanmaları engellemek						Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri	Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü
4.1.5. Kaçak balık avcılarını kontrol etmek						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi
4.2. Balıkçıların Girdi Maliyetlerini 2007 Oranlarının Altına İndirmek, Pazarlama İmkanlarını Arttırmak							
4.2.1. Göllerdeki kira bedellerinde indirim yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Özel İdaresi	Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri
4.2.2. Tekne ve kayıt ruhsatlarını fiilen balıkçılık yapanlara vermek						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri
4.2.3. Su ürünleri kooperatiflerini kurumsal olarak güçlendirme çalışmaları yapmak						Samsun İl Özel İdare	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Bafra, Ondokuzmayıs ve Aлаçam Tarım İlçe Müdürlükleri, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri
4.2.4. Soklama alanlarının ve soğuk hava depolarının yapılması						Samsun İl Özel İdare	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğanca, Emenli-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
5. Sulak Alan Ürünlerinin ve Diğer Alternatif Gelir Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Ekonomik Olarak Değerlendirilmesi							
5.1. Sulak Alanda Toplayıcılığı Yapılan Ürünlerinin Varlığının En Az 2007 Yılı Miktarlarında Devamlılığının Sağlanması							
5.1.1. Göl soğanının (<i>Leucojum sp.</i>) tarlada üretim alanlarının genişletilmesini teşvik etmek						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksek Okulu
5.1.2. Kurbağa ve kan sütlüğünün kontrollü bir şekilde toplatılması için denetimler yapmak ve stokları 2 yılda bir düzenli olarak belirtmek						Alaçam, Bafra ve Ondokuzmayıs İlçe Tarım Müdürlükleri	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Doğanca, Ementî-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarıköy Su Ürünleri Kooperatifleri
5.1.3. <i>Juncus sp.</i> türü ve diğer sulak alan bitkilerinin kontrollü bir şekilde toplatılması için gerekli yasal düzenlemeleri yapmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Çevre Düzeni ve Planlama Genel Müdürlüğü, Doğanca, Ementî-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarıköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Toplayıcı Şirketler
5.1.4. Su ürünlerinin toplanması konusunda denetimleri sıklaştırmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Doğanca, Ementî-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarıköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Ondokuzmayıs, Bafra ve Alaçam Avcı Dernekleri, Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi
5.2. Toplayıcılıktan Elde Edilen Gelirin En Az % 10 Oranında Arttırılması							
5.2.1.Bitkisel ve hayvansal ürünler için ayrı ayrı veya ortak toplama merkezleri oluşturmak						Samsun İl Özel İdare	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Doğanca, Ementî-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarıköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, İlgili Belediyeler ve Muhtarlıklar
5.2.2. Sulak alan ürünlerinin yerelden ihracatını kolaylaştırmak için örgütlenme ve pazarlama stratejisi oluşturmak						Ondokuzmayıs Kaymakamlığı, Bafra Kaymakamlığı, Alaçam Kaymakamlığı	Ondokuzmayıs, Bafra ve Alaçam Belediyeleri, Samsun İl Tarım Müdürlüğü
5.2.3. Toplanan ürünlerin paketlenilmesi için tesis oluşturmak						Sanayi ve Ticaret Odası, Bafra Kaymakamlığı	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Doğanca, Ementî-Şirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarıköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü
5.3. Bölgede Yeni Geçim Kaynaklarının Oluşturulması							
5.3.1. Yöreye uygun alternatif geçim kaynaklarının belirlenmesi için araştırma yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Ondokuzmayıs Kaymakamlığı, Bafra Kaymakamlığı, Alaçam Kaymakamlığı	Ticaret Odaları, Ziraat Odası, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksek Okulu, Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü
5.3.2. Alternatif geçim kaynakları için pilot uygulamalar gerçekleştirmek						Samsun İl Özel İdare	Ondokuzmayıs Kaymakamlığı, Bafra Kaymakamlığı, Alaçam Kaymakamlığı, Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Ziraat Odaları, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, İlgili Belediyeler ve Muhtarlıklar, Doğa Derneği
5.3.3. Yöre halkının ilgili alternatif geçim kaynakları konusunda başarılı örnekleri yerinde görmesini sağlamak						Ondokuzmayıs Kaymakamlığı, Bafra Kaymakamlığı, Alaçam Kaymakamlığı	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Ziraat Odaları, İlgili Belediyeler ve Muhtarlıklar, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
5.4. Saz kesiminin 2009 yılı Aralık ayına kadar düzenlenmesi							
5.4.1. Saz kesim planı hazırlamak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Doğanca, Emenli-Sirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Doğanca ve Yörükler Belediyeleri, Bafra Milli Emlak Şefliği
5.4.2. Saz kesimi hususundaki genel yasaklara uyulması için bilinçlendirme faaliyetleri yapmak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Doğanca, Emenli-Sirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri, İlçe Jandarma Komutanlığı [Jandarma Doğal Hayatı Koruma Timi]
5.4.3. Saz kesimi için gerekli olan izin sürecini yeniden belirlemek						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Doğanca, Emenli-Sirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri
5.4.4. Saz istasyonlarının kurulması için uygun alanları belirlemek ve istasyonları kurmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Doğanca, Emenli-Sirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Samsun İl Tarım Müdürlüğü
5.5. Geniş Katılımlı Pazarlama Mekanizmaları Geliştirilerek Sazcılıkla Uğraşan Yöre Halkının Gelirinin Arttırılması							
5.5.1. Saz kesme işlemlerinin öncelikle bölgedeki su ürünleri kooperatifleri tarafından gerçekleştirilmesini sağlamak						Samsun İl Tarım Müdürlüğü	Doğanca, Emenli-Sirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri
5.5.2 Saz ürünlerinin iyi bir şekilde pazarlanması için pazar araştırması yapmak						Doğanca, Emenli-Sirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Ondokuzmayıs Kaymakamlığı, Bafra Kaymakamlığı, Alaçam Kaymakamlığı
5.5.3. Saz kullanımı ve saz ürünlerinin teşhiri için örnek bir tesis çalışması yapmak						Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Tarım Müdürlüğü, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Özel İdare
5.5.4. Sazdan yapılan ürünlerin geliştirilmesi ve pazarlanması için kurslar düzenlemek						Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü (Halk Eğitim Merkezleri)	Doğanca, Emenli-Sirinköy-Habilli-Yörükler ve Sarköy Su Ürünleri Kooperatifleri, Samsun İl Tarım Müdürlüğü
6. Yönetim Planının Katılımcı ve Etkin Biçimde Uygulanmasını Sağlanması							
6.1. Yönetime Yerel Tarafların Katılımının Sağlanması							
6.1.1. Kızılırmak Deltası için yönetim birliğini oluşturmak						Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu	Ondokuzmayıs, Bafra ve Alaçam Belediyeleri, İlgili Belde Belediyeleri ve Muhtarlıklar, Samsun İl Özel İdare, Su Ürünleri Kooperatifleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri
6.1.2. İzmir Gediz Deltası Yönetim Birliği ile karşılıklı ziyaretler yaparak bilgi alışverişinde bulunmak						Doğa Derneği	İzmir Gediz Deltası Kuşları Koruma Birliği
6.1.3. Yönetim planını kolay taşınır bir kitapçık haline getirip basmak ve dağıtmak						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Genel Meclisi, Doğa Derneği, Samsun İl Özel İdare, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
6.1.4. Altı ayda bir yönetim planının gidişatını tartışmak üzere toplantılar düzenlemek						Yönetim Birliği	Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu
6.1.5. Yönetim birliği tarafından her yılın başında alandaki yönetim planı yasal dayanaklarını, koruma bölge sınırlarını ve yasal uygulamaları duyurmak						Yönetim Birliği	Yörükler ve Doğanca Belediyeleri ve İlgili Muhtarlıklar

KIZILIRMAK DELTASI SULAK ALAN YÖNETİM PLANI

PROJE - FAALİYET	2008	2009	2010	2011	2012	ÇÖZÜM ORTAKLARI	
						KİM YAPACAK	KİMİNLE YAPACAK
6.2. Yönetim Planının Uygulamasının İzlenmesi							
6.2.1. 2011 yılı başında alan tanımını ve değerlendirme bölümlerini güncelleştirmek						Yönetim Birliği, Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu	Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Tarım Müdürlüğü
6.2.2. 2012 yılında yönetim planının revizyon yöntemi konusunda bilgilendirme yapmak						Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu, Yönetim Birliği
6.2.3. Alan tanımını düzenli olarak bilimsel veriler ile güncellemek						Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu, Yönetim Birliği	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü
6.2.4. Yönetim planını Samsun İl Genel Meclisi planına dahil etmek						Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	Samsun İl Genel Meclisi
6.3. Yönetim Planının Yürürlükteki Tüm Bölgesel Planlara Entegre Edilmesi							
6.3.1. Yönetim Planı'nın onaylanmasını takiben, bölgenin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'na entegrasyonu sağlamak						Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	Samsun Valiliği, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü
6.3.2. Kızılırmak Nehri Havzasında gerçekleşen ve Kızılırmak Deltası'nı etkileyecek girişimleri yakından takip etmek ve havza komisyonu kurulması halinde komisyona üye olmak						Samsun Yerel Sulak Alan Komisyonu	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Devlet Su İşleri VII. Bölge Müdürlüğü
6.3.3. Onayı müteakip planının Çevre Düzeni Planı ve diğer planlara (imar, vs.) entegrasyonu için ilgili kurumlara gerekli bilgilendirmeleri yapmak						Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü	Samsun Valiliği, Ulusal Sulak Alan Komisyonu, Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü
6.4. Kızılırmak Deltası'nın Tanınırlığının Arttırılması							
6.4.1. Kızılırmak Deltası'nın tüm değerleri ile tanıtılması için internet sitesi kurmak						Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Genel Meclisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Bölümü, Bafra Sanayi ve Ticaret Odası, Ticaret Borsası Başkanlığı, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği
6.4.2. Kızılırmak Deltası'nın tüm değerleri ile tanıtılması						Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Samsun İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, Samsun İl Özel İdare, Yönetim Birliği, Doğa Derneği, Doğa ve Yaban Hayatı Koruma Derneği, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, Samsun Doğayı Koruma Derneği

Ek-3 Kızılırmak Deltası Ramsar Bilgi Formu

Information Sheet on Ramsar Wetlands (RIS) - 2006-2008 version

Available for download from http://www.ramsar.org/ris/key_ris_index.htm.

Categories approved by Recommendation 4.7 (1990), as amended by Resolution VIII.13 of the 8th Conference of the Contracting Parties (2002) and Resolutions IX.1 Annex B, IX.6, IX.21 and IX.22 of the 9th Conference of the Contracting Parties (2005).

Notes for compilers:

1. The RIS should be completed in accordance with the attached *Explanatory Notes and Guidelines for completing the Information Sheet on Ramsar Wetlands*. Compilers are strongly advised to read this guidance before filling in the RIS.
2. Further information and guidance in support of Ramsar site designations are provided in the *Strategic Framework and guidelines for the future development of the List of Wetlands of International Importance* (Ramsar Wise Use Handbook 7, 2nd edition, as amended by COP9 Resolution IX.1 Annex B). A 3rd edition of the Handbook, incorporating these amendments, is in preparation and will be available in 2006.
3. Once completed, the RIS (and accompanying map(s)) should be submitted to the Ramsar Secretariat. Compilers should provide an electronic (MS Word) copy of the RIS and, where possible, digital copies of all maps.

1. Name and address of the compiler of this form:

Elif OKUMUŞ
Ministry of Environment and Forestry,
General Directorate of Nature Conservation
and National Parks
B Block, Office: 4
Söğütözü Caddesi 14/E
Bestepe/ANKARA, TURKEY
e-mail : eokumus@cevreorman.gov.tr
telephone :0090-312-207 5913

FOR OFFICE USE ONLY.

DD MM YY

--	--	--

Designation date

--	--	--	--	--	--

Site Reference Number

2. Date this sheet was completed/updated:

December 2007

3. Country:

Turkey

4. Name of the Ramsar site:

The precise name of the designated site in one of the three official languages (English, French or Spanish) of the Convention. Alternative names, including in local language(s), should be given in parentheses after the precise name.

Kızılırmak Delta (Kızılırmak Deltası)

5. Designation of new Ramsar site or update of existing site:

This RIS is for (tick one box only):

- a) Designation of a new Ramsar site ☐; or
b) Updated information on an existing Ramsar site ☒
-

6. For RIS updates only, changes to the site since its designation or earlier update:

a) Site boundary and area

The Ramsar site boundary and site area are unchanged: ☒

or

If the site boundary has changed:

- i) the boundary has been delineated more accurately ☐ ; or
ii) the boundary has been extended ☐ ; or
iii) the boundary has been restricted** ☐

and/or

If the site area has changed:

- i) the area has been measured more accurately ☐ ; or
ii) the area has been extended ☐ ; or
iii) the area has been reduced** ☐

**** Important note:** If the boundary and/or area of the designated site is being restricted/reduced, the Contracting Party should have followed the procedures established by the Conference of the Parties in the Annex to COP9 Resolution IX.6 and provided a report in line with paragraph 28 of that Annex, prior to the submission of an updated RIS.

b) Describe briefly any major changes to the ecological character of the Ramsar site, including in the application of the Criteria, since the previous RIS for the site:

Serious Eutrophication in Lakes

Improper interventions and excessive pollution after agricultural chemicals resulted in increase in nitrogen and phosphorus amount in the water; which annihilates life in the lakes.

Loss of Galerîç Forest in Yörükler Province

Destruction and opening for secondary house structuring. In these areas, which are within Ramsar boundaries, construction of settlements is forbidden, and any kind of activity is subject to permission of Ministry of Environment and Forestry. Forest destruction and shanty settlements has started in 1990s and continued to accelerate towards present. Over 300 second houses are constructed on an area of 73 ha.

Coastal Erosion

Sediment movement by Kızılırmak River sharply decreased especially following the construction of Altınkaya Dam in 1987, and almost came to a stop after the recent construction of Derbent Dam. Prior to construction of dams (till the 1960) 23.1 million tons of sediments were carried by Kızılırmak, after the construction of Derbent dam this figure decreased down to 0.46 million tons (Savran and Dig, 2002)

Settlements Issue

Settlements concurrently increases illegal and unsupervised use of regional resources like sand and gravel, which results in destruction of coastal dunes.

Wind Erosion

High coastal dunes has formed on the west side of the delta. The coast line from Alacam to Kızılıram estuary is fully exposed to wind erosion. Dune movements in this region is a threat for settlements and agricultural fields.

7. Map of site:

Refer to Annex III of the *Explanatory Note and Guidelines*, for detailed guidance on provision of suitable maps, including digital maps.

- a) A map of the site, with clearly delineated boundaries, is included as:
- i) a hard copy (required for inclusion of site in the Ramsar List): ☒ ;
 - ii) an electronic format (e.g. a JPEG or ArcView image) ☒ ;
 - iii) a GIS file providing geo-referenced site boundary vectors and attribute tables ☐
- b) Describe briefly the type of boundary delineation applied:
e.g. the boundary is the same as an existing protected area (nature reserve, national park, etc.), or follows a catchment boundary, or follows a geopolitical boundary such as a local government jurisdiction, follows physical boundaries such as roads, follows the shoreline of a waterbody, etc.

Existing protected areas (natural site, wildlife protection area).

8. Geographical coordinates (latitude/longitude, in degrees and minutes):

Provide the coordinates of the approximate centre of the site and/or the limits of the site. If the site is composed of more than one separate area, provide coordinates for each of these areas.

41°40' N, 36°05' E

9. General location:

Include in which part of the country and which large administrative region(s) the site lies and the location of the nearest large town.

The Kızılırmak Delta is located along the Black Sea coast, between the cities of Sinop and Samsun and stretches from 41°30' to 41°45' N and from 35°43' to 36°08' E. Kızılırmak Delta is within the borders of Ondokuz Mayıs, Bafra and Alaçam counties of Samsun province.

10. Elevation: (in metres: average and/or maximum & minimum)

Sea level

11. Area: (in hectares)

21,700 ha (Ramsar area)

Delta surface area in total 56.000 ha.

12. General overview of the site:

Provide a short paragraph giving a summary description of the principal ecological characteristics and importance of the wetland.

Wetlands are dynamic areas exposed to natural and human impacts. There is a need for conservation of biodiversity and natural resources of such areas and wise use of area resources.

Being composed of habitats having different ecological characters such as the areas of sea, river, lake, reed-bed, bog, meadow, pasture, forest, sand dune, agriculture and, richness from the standpoint of food and suitable climate conditions, have provided the delta to have unique biological variation. There are several lakes in the delta. In the west side of the river are Karaboğaz lake and Mülk lake, in the east are Balık lake, Uzun lake, Gıcı lake, Tatlı lake, Cernek lake, Liman lake, Alımlı lake, Paralı lake, Tuzlu lake and Sülüklü lake are situated.

13. Ramsar Criteria:

Tick the box under each Criterion applied to the designation of the Ramsar site. See Annex II of the *Explanatory Notes and Guidelines* for the Criteria and guidelines for their application (adopted by Resolution VII.11). All Criteria which apply should be ticked.

1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 • 8 • 9

☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☐

14. Justification for the application of each Criterion listed in 13 above:

Provide justification for each Criterion in turn, clearly identifying to which Criterion the justification applies (see Annex II for guidance on acceptable forms of justification).

Group A Criteria

Criterion 1 - Kizilirmak Delta is a very good exemple of well protected coastal wetland. This kind of ecosystem can be considered as representative habitat within the Black Sea biogeographic region

Group B Criteria

Criterion 2 - The Delta hosts a great number of endangered flora and fauna species together with endangered habitat types which harbours. (for Fish and Birds see criteria 4 and Annex I below)

Some endangered flora species has given in tables below (National and International IUCN Criterias and Bern Convention). This information is provided by data of Management Plan of Kizilirmak Delta.

Table 1. Important flora species in Kizilirmak Delta

Family	Name	IUCN Criteria (Global)	IUCN Criteria (National)	Bern Criteria
Aceraceae	<i>Acer campestre subsp. campestre</i>	-		-
Alismataceae	<i>Alisma lanceolatum</i>	-	-	-
Alismataceae	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	-	-	-
Alismataceae	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	-	-	-
Amaryllidaceae	<i>Pancratium maritimum</i>	-	EN	-
Amaryllidaceae	<i>Leucojum aestivum</i>	-	VU	-
Compositae	<i>Jurinea kilaea</i>		VU	-
Compositae	<i>Rhaponticum serratuloides</i>		EN	-
Thelypteridaceae	<i>Thelypteris palustris</i>		VU	-

Table 2. Distiribution of Aquatic flora species in Lakes in Kizilirmak Delta

Species	Lake Name
<i>Lemna minor</i> <i>Ceratophyllum demersum</i> <i>Potamogeton pectinatus</i> <i>Potamogeton bechtoldii</i> <i>Juncus articulatus</i> <i>Schoenoplectus littoralis</i> <i>Juncus heldreichianus supsp heldreichianus</i>	Cerneke Lake
<i>Butomus umbellatus</i> <i>Lemna minor</i> <i>Myriophyllum spicatum</i> <i>Ceratophyllum demersum</i> <i>Potamogeton crispus</i> <i>Potamogeton perfoliatus</i> <i>Potamogeton pectinatus</i>	Balıklı Lake
<i>Lemna minor</i> <i>Ceratophyllum demersum</i> <i>Myriophyllum spicatum</i> <i>Potamogeton natans</i> <i>Potamogeton berchtoldii</i> <i>Glycyrrhiza glabra</i> <i>Sparganium erectum</i> <i>Potamogeton pectinatus</i> <i>Phragmites australis</i> <i>Typha angustifolia</i> <i>Schoenoplectus littoralis</i> <i>Juncus littoralis</i>	Kara boğaz Lake
<i>Butomus umbellatus</i> <i>Lemna minor</i> <i>Ceratophyllum demersum</i> <i>Myriophyllum spicatum</i> <i>Potamogeton lucens</i> <i>Nymphaea alba</i> <i>Paspalum paspalodes</i> <i>Phragmites australis</i> <i>Sparganium erectum</i> <i>Typha domingensis</i>	Gıcı Lake
<i>Ceratophyllum demersum</i> <i>Myriophyllum spicatum</i> <i>Potamogeton lucens</i>	Tatlı Lake
<i>Myriophyllum spicatum</i> <i>Ruppia maritima</i> <i>Chara sp</i> <i>Potamogeton nodosus</i> <i>Hydrocharis morsus-ranae</i> <i>Carex atrata</i>	Uzun Lake

Criterion 3 - Delta, being the primary habitat for a great number of species in Black Sea meets this criterion.

Main habitat types which include important species are determined as 10 classes which has given as below ;

1. Sea

2. Salt lake mirror: Balık, Uzun, Cernek, Liman, Karaboğaz and Mülk Lakes have been classified as salt lakes by salt ratio. In Liman Lake, there are rich vegetation of rock plants from Characeae family .

3. Freshwater lake mirror: Tatlı ve Gıcı Lakes are in this habitat group. East lakes of Delta, many species of *Potamogeton* Family and other water plants are very rare. In coastal sides of lakes, *Phragmites australis* and *Thypha* sp. or *Juncus acutus* are seen.

4. River: This habitat includes Kızılırmak River bed, and Geleric Forest nearby of the river.

5. Wet meadow land: Some periods of the year, wet meadow land are accumulated with water where nearest the lakes. That is *Paspalum paspalodes meadow land*.

6. Reedy lands: This habitat group includes *Phragmites australis* and *Typha angustifolia*, in patches *Schoenoplectus lacustris* groups.

7. Salty marshes: *Juncus littoralis* - *Artemisia santonicum* - *Tamarix* - *Vitex agnus-castus* and in saltier areas *Salicornia europaea* are dominant.

8. Mixed wide leaved forests: Generally, *Quercus robur* and *Carpinus betulus* species are composed these forests

9. Mixed wide leaved mangrove forest: In Geleric Forest, *Fraxinus angustifolia* - *Frangula alnus* - *Quercus robur* - *Smilax excelsa* are composed seasonally mangrove forest.

10. Coastal sand dune: *Euphorbia* sp and *Pancreatium maritimum* *Verbascum* sp. And *Cyperus capitatus* are seen dominantly on sand dunes especially near Cernek Lake.

Criterion 4 - Kızılırmak Delta is an area where many avian species and fish species concentrates in particular periods (wintering, breeding, feeding, overnight stays) of their life cycles.

Water birds species are listed under Annex I while the fish species in Delta of Kızılırmak are the following:

Table 3. Fish Species in Kizilirmak Delta

Family	IUCN Criteria (Global)	IUCN Criteria (National)	Bern Conven	EU Habitat Directive
VERTEBRATA				
SINIF: OSTEICHTHYES				
Acipenseridae				
<i>Acipenser gueldenstaedtii</i>	EN	EN		
<i>Acipenser nudiventris</i>	EN	EN		
<i>Acipenser stellatus</i>	EN	EN	Annexe III	
<i>Acipenser sturio</i>	CR	NE	Annexe II	Annexe II
<i>Huso huso</i>	EN	EN	Annexe II	
Anguillidae				
<i>Anguilla anguilla</i>	NE	NE		
Clupeidae				
<i>Alosa caspia</i>	NE	NE		Annexe II
<i>Alosa pontica</i>	DD	NE	Annexe III	Annexe II
<i>Alosa tanaica</i> (<i>A. caspia tanaica</i>)	NE	NE		Annexe II
Cyprinidae				
<i>Barbus plebejus</i>	LC	NE	Annexe III	Annexe II
<i>Barbus tauricus escherichi</i>	NE	NE		
<i>Capoeta capoeta sieboldi</i>	NE	NE		
<i>Carassius gibelio</i>	NE	NE		
<i>Chalcalburnus chalcoides</i>	DD	NE	Annexe III	Annexe II
<i>Cyprinus carpio</i>	DD	NE		
<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	LC	NE	Annexe III	Annexe II
<i>Scardinius erythrophthalmus</i>	LC	NE		
<i>Vimba vimba</i>	LC	Ne	Annexe III	
Cyprinodontidae				
<i>Aphanius danfordi</i>	NE	(EN)		
Poeciliidae				
<i>Gambusia affinis</i>	NE	NE		
Syngnathidae				
<i>Syngnathus abaster</i>	DD	NE	Annexe III	
Gasterosteidae				
<i>Gasterosteus aculeatus aculeatus</i>	LC	NE		
Gobiidae				
<i>Knipowitschia caucasica</i>	LC	NE		
<i>Neogobius fluviatilis fluviatilis</i>	DD	NE	Annexe III	
<i>Neogobius melanostomus</i>	DD	NE		
<i>Proterorhinus marmoratus</i>	LC	NE	Annexe III	
Percidae				
<i>Perca fluviatilis</i>	LC	NE		
<i>Stizostedion lucioperca</i>	LC	NE		
Mugilidae				
<i>Mugil cephalus</i>	NE	NE		

Criterion 5 - Delta, harboring more than 20 000 water birds throughout the year. Species names are listed in Annex I.

All the information about birds have given under this criteria, so criterion 6 would be explained under this topic.

Table 4 . Bird species in Kizilirmak Delta

Criterion 6 - Delta, hosting % 1 of regional and/or world population of many avian species (such as *Aythya ferina*, *Anas crecca*, *Fulica atra*, *Netta rufina*) meets this criterion. This area is wintering place for these species.

- *Fulica atra*, 27.511 - 49.000 Individuals (1% are 1.300.000 individuals in Europe)
- *Anas ceracca*, 30.000 Individuals (1% are 920.000 individuals in Europe)
- *Netta rufina*, 1826 - 2496 Individuals (1% are 84.000 individuals sin Europe)
- *Aythya ferina*, 2772 - 14952 Individauls (1% are 210.000 individuals in Europe)

Criteria 7 Species are identified in criterion 4.

And also Delta provides Indigenous species such as *Acipenser nudiventris*, *Acipenser stellatus*. There is no information about population of these species. But *A. nudiventris*, *A. stellatus* lives in big river systems.

Criterion 8 - The Delta harbours endangered fish species during critical stages of their life cycles. It is one of the 3 breeding areas of *Acipenser gueldenstaedtii*, *Acipenser nudiventris*, *Acipenser stellatus*, *Acipenser sturio*, *Huso huso*. There is no information ababout population of these species.

15. Biogeography (required when Criteria 1 and/or 3 and /or certain applications of Criterion 2 are applied to the designation):

Name the relevant biogeographic region that includes the Ramsar site, and identify the biogeographic regionalisation system that has been applied.

a) biogeographic region:

Black Sea

b) biogeographic regionalisation scheme (include reference citation):

Map of the biogeographic regions of Europe, after EEA's map.

16. Physical features of the site:

Describe, as appropriate, the geology, geomorphology; origins - natural or artificial; hydrology; soil type; water quality; water depth, water permanence; fluctuations in water level; tidal variations; downstream area; general climate, etc.

Hydrological Data

Kizilirmak River with drainage basin (82180 km²), second only to the Fırat River, is the most important watercourse in the region.

After 1950s drainage canals has been opened by State Hydraulic Works for combating malaria, making agricultural fields and irrigation.

Stated canals are located on west and east coasts of Kızılırmak Delta. 13 of the total 30 drainage canals are located on the east coast. These are; Badut, Bakıpınar, BDT-1, Boytar, Çorak, Düden, Hacelar, Hızır İlyas, Karaköy, Koşuköy, Kumsalçay, Peskeller and Üçpınar.

Of these drainage canals only Boytar and BDT-1 runs to Black Sea. The other canals feed the lakes in the delta. Koşuköy canal discharges drained waters to Tuzlu Lake, Hacılar and Çorak canals to Liman Lake, Badut and Düden canals to Cernek Lake, Bakıpınar and Peskeller canals to Gıcı Lake, Karaköy canal to Uzun Lake, Hızır İlyas and Karaköy canals drain to Balık lake.

There are 17 drainage canals on the west coast of Kızılırmak Delta. These are; Başat, Bedeş, Doyran, Fatsalılar, Fener, Göçkün A, Göçkün B, Gökçe, Göltepe, Harız, Hasanbey, Karadere, Karayel, Muamlı, Mülkboğazı, Paşaboğazı ve Selemağrı canals. Doyran, Göçkün A, Göçkün B and Gökçe canals drain to Black Sea. Başat, Fener, Mülkboğazı and Selemağrı drain to Mülk Lake. Others drain to Karaboğaz Lake.

The natural conditions that caused to the formation of delta and coast formation has also leaded to formation of many small and big lakes in Kızılırmak Delta. These are; on the east coast Balık Lake, Uzun Lake, Gıcı Lake, Tatlı Lake, Altınlı Lake, Paralı Lake, Cernek Lake, Liman Lake, Tuzlu Lake and Sülüklü Lake, on the west coast Karaboğaz Lake and Mülk Lake.

Geology

Following the construction of Altunkaya and Derbent dams considerable changes at coast and coastlines has been observed along with changes at delta lakes.

Kızılırmak Delta has an old plain character related to Kızılırmak River and sea, composed of gravel, sand, silt and clay with a low gradient. Delta rises in steps from sea to the south after a large alluvium plain. Pre-neogen and neogen rock formations for the south border of the Delta (roughly the part in the south of Samsun-Bafra-Alaçam road).

Climate

Climate of Kızılırmak Delta carries all the characteristics of climate of Samsun. Samsun has a generally temperate climate. However climate shows different characteristics at coastal and inland regions. At inland regions effect of Ak Mountain and Canik Mountains is observed. Coastal region (Central District, Terme, Çarşamba, Bafra, Alaçam, Ondokuz Mayıs, Tekkeköy and Yakakent) is influenced by Black Sea. Therefore coastal region has warm and arid summers, warm and rainy winters, foggy and warm springs (Büyükgüngör, 1996).

17. Physical features of the catchment area:

Describe the surface area, general geology and geomorphological features, general soil types, and climate (including climate type).

Hydrology

Kızılırmak Delta is formed where, Kızılırmak Basin reaches sea. Kızılırmak Basin has a length of 1355 km and area of 78.646 km², enclosing northeast of Central Anatolia and northwest of Eastern Anatolia.

Kızılırmak springing from Kızıl Mountain (3025) at the east of İmranlı District of Sivas Province; runs 1210 km through Sivas, Kayseri, Nevşehir, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı and Samsun before it reaches Black Sea.

Average flow of Kızılırmak River between 1962-2006 has been calculated as 188.08 m³/s. Nonetheless maximum flows recorded at İnöz station in March and April is 324.01 and 311.67 m³/s respectively. Minimum flow recorded is in August as 95.91 m³/s.

18. Hydrological values:

Describe the functions and values of the wetland in groundwater recharge, flood control, sediment trapping, shoreline stabilization, etc.

Following the transition to irrigated agriculture increase in irrigation water supply has severely adverse indirect effects on the structure of the delta. Altınkaya and Derbent dams constructed with purposes of energy, flood control and irrigation stopped the sediment movement by Kızılırmak hence the growth of the delta came to a halt. Delta even started to diminish thru coastal current and wave erosion.

Before the construction of the dams (till 1960) Kızılırmak was carrying 23 million tons of sediments to Black Sea, after the completion of Derbent Dam this amount decreased to a mere 0.5 million tons. Following the decrease in sediment flow Black Sea, roughest sea of Turkish coastline, started to erode the delta. Regression reaching up to 1 km has been observed in certain areas, as a precaution spurs are constructed in order to protect the estuary.

19. Wetland Types

a) presence:

Circle or underline the applicable codes for the wetland types of the Ramsar "Classification System for Wetland Type" present in the Ramsar site. Descriptions of each wetland type code are provided in Annex I of the *Explanatory Notes & Guidelines*.

Marine/coastal: A • B • C • D • E • F • G • H • I • J • K • Zk(a)

Inland: L • M • N • O • P • Q • R • Sp • Ss • Tp Ts • U • Va • Vt • W • Xf • Xp • Y • Zg • Zk(b)

Human-made: 1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 • 8 • 9 • Zk(c)

b) dominance:

List the wetland types identified in a) above in order of their dominance (by area) in the Ramsar site, starting with the wetland type with the largest area.

About dominance, investigations are still going on within Management Plan of Kızılırmak Delta.

20. General ecological features:

Provide further description, as appropriate, of the main habitats, vegetation types, plant and animal communities present in the Ramsar site, and the ecosystem services of the site and the benefits derived from them.

There are 3 main habitat types in Kızılırmak Delta which are classified as threatened according to Bern Convention criteria: Öksin saline swamps, South Black Sea permanent dunes, Southeast Europe ash-oak forests.

21. Noteworthy flora:

Provide additional information on particular species and why they are noteworthy (expanding as necessary on information provided in 14. Justification for the application of the Criteria) indicating, e.g., which species/communities are unique, rare, endangered or biogeographically important, etc. *Do not include here taxonomic lists of species present - these may be supplied as supplementary information to the RIS.*

- *Rhaponticum serratuloides*: (EN)
 - *Ambrosia elatior*: Second record in Turkey.
 - *Stachys maritima*: Present only in a few dune areas on Black Sea coast.
 - *Jurinea kilaea*: (VU) First record in eastern Black Sea coast.
 - *Pancratium maritimum*: (EN)
 - *Leucojum aestivum*: (VU)
 - *Thelypteris palustris*: (VU)
 - *Corispermum filifolium*: Fourth record in Turkey.
 - *Periploca graeca* var. *vestita*: Having limited distribution.
-

22. Noteworthy fauna:

Provide additional information on particular species and why they are noteworthy (expanding as necessary on information provided in 14. Justification for the application of the Criteria) indicating, e.g., which species/communities are unique, rare, endangered or biogeographically important, etc., including count data. *Do not include here taxonomic lists of species present - these may be supplied as supplementary information to the RIS.*

Summary of vertebrates

- 29 fish species (5 facing extinction, critical (CR): 1, endangered (EN):4 and 1 endemic)
- 7 frogs, 2 salamanders.
- 12 reptiles; 2 turtles (1 vulnerable (VU), 5 lizards, and 5 snakes.
- 33 mammals (no endemism, 1 vulnerable (VU)).
- 165 avian species has been recorded in the delta, totaling 300,000 counts.

323 recorded avian species.

23. Social and cultural values:

a) Describe if the site has any general social and/or cultural values e.g., fisheries production, forestry, religious importance, archaeological sites, social relations with the wetland, etc. Distinguish between historical/archaeological/religious significance and current socio-economic values:

The first people who settled in the region were Kaşgas who migrated from the Central Asia around 4000 BC. It is known that there have been settlements in the region since the late Choleolithic age. In the investigations carried out in the region since 1971, 57 tumuluses, 6 plain settlement areas, 48 tumuluses, five rock graves, three graveyards, one bath, one bridge, and 25 findings belonging to the ancient age and just after it, have been found.

One of the oldest settlements determined in the region is İkiztepe which is in the west of the

Kızılırmak River and have a distance of 7 km. to the black sea as the crow flies. It has been understood that İkiztepe was in the coast of the Black Sea when it was established and it has also been understood, as a result of the excavations carried out that the people has sustained their life by stock-breeding, hunting and fishing.

Phrygians, Cimmerians, Persians, Romans, Byzantines, Anatolian Seljuk and Ottomans had dominated in the region after the Hittites.

b) Is the site considered of international importance for holding, in addition to relevant ecological values, examples of significant cultural values, whether material or non-material, linked to its origin, conservation and/or ecological functioning?

If Yes, tick the box and describe this importance under one or more of the following categories:

i) sites which provide a model of wetland wise use, demonstrating the application of traditional knowledge and methods of management and use that maintain the ecological character of the wetland:

ii) sites which have exceptional cultural traditions or records of former civilizations that have influenced the ecological character of the wetland:

iii) sites where the ecological character of the wetland depends on the interaction with local communities or indigenous peoples:

iv) sites where relevant non-material values such as sacred sites are present and their existence is strongly linked with the maintenance of the ecological character of the wetland:

24. Land tenure/ownership:

a) within the Ramsar site:

The possession of land within the Ramsar area can be categorized as; public property, private property, unregistered and appealed. Biggest problem on coastline, wetlands and surrounding areas are illegal settlements.

b) in the surrounding area:

Public property, private property, unregistered and appealed.

25. Current land (including water) use:

a) within the Ramsar site:

Field Agriculture

Rice is the most intensely cultivated agricultural product on areas close to water. Wheat is intensely planted on rice, vegetable and sugar cane fields in alternation. Cultivated industrial plants are sugar cane, sunflower and small amounts of tobacco.

Livestock and Pasture

Livestock production has an important place in income of local people, most common at the villages around the wetland. Water buffalo is an important element not only for dairy and meat products but also as a part of the wetland ecosystem, and there are important cultural connections between water buffalos and local people.

Fishery

The variety of water resources in the Kızılırmak Delta allows for both sea and inland water fishery. *Huso huso*, *Acipense sp.*, *Siluris glanis*, *Cyprinus karpio L.* and *Scadinus erythrobthalmus* are among the fish species found in Kızılırmak. There are 4 fishery cooperatives.

Reed Harvesting

Reeds can be harvested between 1 August - 28 February depending on weather conditions. Reed harvesting is an income source for people leaving around wetlands.

Gathering

Frogs and leeches are collected from lakes *leucojum aestivum* is collected on land. 10 years ago these wild plants were being collected to the amounts reaching 25 tons, today this amounts to 1-1,5 tons.

b) in the surroundings/catchment:

As a result of intense chemical fertilizer applications not based on soil analysis serious problems has been encountered in soil and subsurface water.

Agriculture

Agriculture is the most common land use practice in Kızılırmak Delta. Agricultural production is expected to increase particularly after irrigation and drainage systems are finished.

Rice is one of the most intensely cultivated product at areas close to water with a plantation of 6.375 ha.

Wheat is intensely planted on rice, vegetable and sugar cane fields in alteration. In recent years with the increase in seed quality yield of wheat production raised to 600kg/decar.

Production of summer and winter vegetables has considerably developed following irrigation and drainage works.

Livestock and Pasture

Livestock production has an important place in income of local people. In 1995 there were 16,679 cattle and 20,426 sheep in the region, 2007 figures are 16,551 cattle and 16,420 sheep. There are also 500 wild horses and 2 camels (Anon, 2007b). Kızılırmak has Turkey's largest wild buffalo population. Number of water buffalos decreased sharply in last 15 years, from 10,000 in 1995 to 2,800 in 2007.

26. Factors (past, present or potential) adversely affecting the site's ecological character, including changes in land (including water) use and development projects:

a) within the Ramsar site:

There is an ongoing irrigation project by State Hydraulic Works.

b) in the surrounding area: Ramsar alanı dışındaki alanındaki yatırımlar.

Dams Constructed on Kızılırmak River

The natural progress of Kızılırmak Delta which started forming about 10 thousand years ago particularly slowed down after construction of Altınkaya Dam in 1987 and almost came to an end after the construction of the late Derbent Dam.

27. Conservation measures taken:

a) List national and/or international category and legal status of protected areas, including boundary relationships with the Ramsar site:

In particular, if the site is partly or wholly a World Heritage Site and/or a UNESCO Biosphere Reserve, please give the names of the site under these designations.

Kızılırmak Delta has primary, secondary and tertiary Natural Site, Wildlife Development Area and Ramsar Area statuses.

Natural Sites: A large part of the delta has been designated as I., II, III. Degree Natureal Site as of 21.4.1994.

Wildlife Development Area: Cernek Lake and surroundings has been designated as Wildlife development Area as of 1979, the areas has been enlarged in 2005.

Ramsar Area: Delta has been included in the Ramsar list in 1998

b) If appropriate, list the IUCN (1994) protected areas category/ies which apply to the site (tick the box or boxes as appropriate):

Ia ☐ ; Ib ☐ ; II ☐ ; III ☐ ; IV ☐ ; V ☐ ; VI ☐

c) Does an officially approved management plan exist; and is it being implemented?:

Being prepared.

d) Describe any other current management practices:

Ministry of Culture and Tourism:

Ministry and its local branch are responsible for the "Natural Site" status of the area, perform publicity studies.

28. Conservation measures proposed but not yet implemented:

e.g. management plan in preparation; official proposal as a legally protected area, etc.

Official Management Plan is currently being prepared. Protection zones are expected to be established within a year.

29. Current scientific research and facilities:

e.g., details of current research projects, including biodiversity monitoring; existence of a field research station, etc.

Staff of Ondokuz Mayıs University, located within Samsun, are performing numerous scientific studies.

30. Current communications, education and public awareness (CEPA) activities related to or benefiting the site:

e.g. visitors' centre, observation hides and nature trails, information booklets, facilities for school visits, etc.

Management plan will bring a variety of activities.

31. Current recreation and tourism:

State if the wetland is used for recreation/tourism; indicate type(s) and their frequency/intensity.

There are no recreation activities as yet. Tourism potential is being determined.

32. Jurisdiction:

Include territorial, e.g. state/region, and functional/sectoral, e.g. Dept of Agriculture/Dept. of Environment, etc.

Ministry of Environment and Forestry

Ministry of Environment and Forestry is responsible for management of wetlands in Kızılırmak Delta. Determination, monitoring and supervision of activities and usage within the boundaries that is established according to the international Ramsar Convention is within the ministry's authority and obligation.

Ministry of Environment and Forestry,
General Directorate of Nature Conservation and National Parks
B Block, Office: 4
Söğütözü Caddesi 14/E
Bestepe/ANKARA, TURKEY

33. Management authority:

Provide the name and address of the local office(s) of the agency(ies) or organisation(s) directly responsible for managing the wetland. Wherever possible provide also the title and/or name of the person or persons in this office with responsibility for the wetland.

Fatih BULUT DKMP Engineer

Samsun Province Directorate of Environment and Forestry
Nature Conservation and National Parks (DKMP)
19 Mayıs Ward Agabali Street No:13/A 55040
Samsun/TURKEY
samsun@cevreorman.gov.tr

34. Bibliographical references:

Scientific/technical references only. If biogeographic regionalisation scheme applied (see 15 above), list full reference citation for the scheme.

Kızılırmak Delta management plan 1st final report.

IUCN Red Data Book List, (<http://www.iucnredlist.org/>)

**Please return to: Ramsar Convention Secretariat, Rue Mauverney 28,
CH-1196 Gland, Switzerland**

Telephone: +41 22 999 0170 • Fax: +41 22 999 0169 • e-mail: ramsar@ramsar.org